

Тема 1. Суть і предмет аудиту

- 1.1 Історія розвитку та необхідність виникнення аудиту.
- 1.2 Визначення терміну «аудит» та загальні принципи аудиту.
- 1.3 Предмет та об'єкти аудиту.
- 1.4 Мета та завдання аудиторської перевірки.
- 1.5 Класифікація аудиту.

1.1 Історія розвитку та необхідність виникнення аудиту.

Існує декілька версій, що до країни та часу виникнення аудиту, так наприклад:

- у Китаї, (700 р. до н.е.) була передбачена посада Генерального аудитора, який гарантував чесність державних службовців, що мали доступ до державних грошей;

- у Єгипті, Вавілоні, Римі, Греції існували аудиторі – чиновники казначейства для контролю рахівництва в окремих володіннях.

У середньовіччі бухгалтерський облік і аудит мали не постійний характер розвитку. Вважається, що у Франції, Англії, Італії в цей час працювали аудиторі, перед якими звітували за рахунками управлінців, податками та зборами.

В сучасному розумінні аудит набув розповсюдження в Італії після падіння Римської імперії.

Створення незалежного аудиту вважається ідеєю британських бухгалтерів. Офіційною датою виникнення аудиту є 1853 рік – дата реєстрації перших у світі професійних організацій аудиторів, які нині представлені інститутом привілейованих бухгалтерів.

Перший законодавчий акт, який регулював діяльність аудиторів датований 1285 роком, виданий королем Едвардом 1. Також згадки про аудиторів Великобританії містяться у документах, датованих 1299 роком. Висловлюються різні думки про історію виникнення аудиту та країни в якій вперше виникли майбутні аудиторі. Такою країною може бути Єгипет, Римська імперія, Стародавня Греція, Італія, яка вважається країною, де почався бухгалтерський облік. Разом із розвитком суспільно-економічних відносин удосконалювався облік і контроль господарської діяльності, появились спеціальні трактати про контроль облікових записів і звітності. В цих трактатах наголошувалось про необхідність піддавати ретельній перевірці звіти, регулярно проводити інвентаризацію залишків цінностей, підтверджувати правильність формування цін та ін.

Починаючи з середини ХІХ століття, коли капіталістичний тип виробництва почав домінувати в країнах Європи і Північної Америки, реальні власники підприємств майже повністю перестали брати участь в управлінні, яке було передано найманим працівникам. Відразу почалися конфлікти інтересів: власники прагнули примножити власність, а наймані працівники намагалися самі перейти до категорії власників, використовуючи

надані їм можливості на шкоду своїм роботодавцям. Тому виникла ідея запрошувати висококваліфікованих і незалежних працівників, котрі надавали об'єктивну інформацію про реальний фінансовий стан підприємства. Відокремлення власників від посереднього управління стало важливою передумовою розвитку аудиту.

Слово «аудит» латинського походження в перекладі означає – «той, хто слухає». Сучасні фахівці пропонують інше латинське слово Respondent «той, хто відповідає (бере на себе відповідальність)».

У більшості країн Європи аудиторська діяльність отримала розвиток у ХХ столітті.

В Україні аудиторська діяльність почала розвиватись з переходом до ринкових відносин. Розвиток аудиту в Україні почався розвиватись після прийняття Закону «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року.

Розвиток аудиту в Україні має чотири етапи:

Перший – 1987-1992р.р. – створення перших аудиторських структур.

Другий – 1993 – 1998р.р. – формування нормативно-правової бази аудиту в Україні.

Третій – 1999 – 2002р.р. – діяльність аудиту на новій нормативно-правовій базі та посилення монопольного становища представників провідних іноземних аудиторських послуг в Україні.

Четвертий – 2003 – дотепер – прийняття міжнародних стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів в якості Національних стандартів аудиту.

Сучасну теорію аудиту заснував американський вчений і практик Роберт Монтгомері.

Теорія аудиту обґрунтовує необхідність його виникнення з різних точок зору. Найбільшого визнання у Великобританії та США здобули такі три підходи необхідності аудиту: потреби потенційного чи існуючого інвестора; теорія агентів; теорія мотивації.

Теорія потреби потенційного чи існуючого інвестора полягає в тому, що кожен інвестор компанії навіть при наявності необхідного рівня знань у сфері фінансового аналізу не впевнений у достовірності показників фінансової звітності, не обізнаний із системою бухгалтерського обліку, результатом якої є показники фінансового стану компанії. Актуальність цієї проблеми загострюється тим, що акціонери не мають відношення до управління компаніями. Підтверджуючи публічну звітність, аудитор виступає певним гарантом порядності відносин між основними учасниками господарської діяльності. Саме у цьому полягає суспільне призначення аудиту. **Теорія агентів (або управляючих)** пояснює потребу в аудиті, посиляючись на історичні факти незалежної перевірки звітів управляючих на замовлення землевласників. Розглядаючи управляючих як агентів власника, ця теорія вказує на потенційний конфлікт їх інтересів. Отримуючи аудиторське підтвердження результатів своєї діяльності, представлених у вигляді фінансової звітності, управляючі посилюють довіру до неї власників, чим покращують власне становище.

Теорія мотивацій, погоджуючись з перерахованими вище доказами, враховує суто психологічні моменти. Вважається, що менеджери більш відповідально ставляться до складання звітності, тому що знають про обов'язковість її перевірки аудитором. Це знижує можливість помилок, шахрайства, сприяє забезпеченню інтересів користувачів фінансової звітності.

Усі розглянуті теорії єдині в одному: для функціонування ринкових відносин необхідна об'єктивна фінансова інформація, основним постачальником якої є бухгалтерський облік.

Необхідність аудиту в сучасних умовах визначається економіко-правовими цілями та функціями сучасного аудиту, які забезпечують користувачів фінансової звітності необхідною інформацією. Згідно з Законом про аудиторську діяльність мета аудиту наближається до загальнонаціональної безпеки та передбачає зростання значимості та необхідності аудиту, як ефективного виду контролю фінансово – господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Як метод господарського контролю аудит почав формуватися з 1961 року, коли були сформульовані постулати аудиту.

Відповідно до тлумачного словника української мови, постулат – це:

1. Твердження, яке при побудові наукової теорії приймають без доказів як вихідне;

2. Незаперечна істина, що не потребує доведення, аксіома.

Найбільш поширеними постулатами аудиту вважають наступні:

1. Звітність має бути перевірена.

2. Не слід припускати конфлікт інтересів між аудитором та адміністрацією.

3. Фінансова звітність і документи, що її підтверджують, вільні від неточностей і таємниць.

4. Об'єктивність звітних даних прямо пропорційна до ефективності внутрішнього контролю.

5. Звітність має бути заповнена відповідно до стандартів.

6. Аудит не може бути останнім.

7. Думка аудитора залежить лише від його компетенції.

8. Професійні обов'язки аудиторів повинні відповідати їх посадовому статусу.

9. Корисність звітних даних прямо пропорційна до ступеня їх перевірки.

10. Висновок аудитора не може дати більше інформації, ніж саме аудиторське дослідження.

На початку 70-х років ХХ сторіччя розпочався етап гармонізації на регіональному рівні та інтернаціоналізації на міжнародному рівні. Процес гармонізації аудиту, обліку та оподаткування в регіонах координується професійними організаціями.

1.2 Визначення терміну «аудит», та загальні принципи аудиту.

Термін «аудит» у сучасному розповсюдженому тлумаченні означає перевірку і підтвердження незалежним аудитором фінансової звітності щодо її достовірності, повноти та законності.

У Положенні про основні концепції аудиту Американської асоціації бухгалтерів (ААА) термін «аудит» визначається, як систематичний процес об'єктивного отримання оцінки доказів (свідчень) про економічні події для встановлення рівня їх відповідності визначеним критеріям та представлення результатів зацікавленим користувачам.

У Положеннях Американського інституту присяжних бухгалтерів (АІСРА) аудит – це формування думки про точність, з якою у фінансовій звітності представлено фінансовий стан, результати операцій і рух грошових коштів економічної одиниці відповідно до загальноприйнятих бухгалтерських принципів.

У Положеннях Британського Комітету з практики аудиту (АРС) під терміном «аудит» розуміють незалежний огляд спеціально призначеним аудитором фінансових звітів підприємства і висловлення думки про них за умови дотримання правил, установлених законом.

Аудиторська діяльність в Україні регулюється Господарським кодексом України, Законом України «Про аудиторську діяльність», іншими нормативно-правовими актами та стандартами аудиту.

Відповідно Закону України «Про аудиторську діяльність»:

Аудит – перевірка даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єктів господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність у всіх суттєвих аспектах і відповідності вимогам законів України, положень(стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) відповідно вимогам користувачів [1].

Інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийнятих на основі фінансових звітів.

Відповідно Міжнародних стандартів аудиту:

Мета аудиторської перевірки фінансових звітів полягає в наданні аудиторіві можливості висловити свою думку стосовно того, чи відповідають підготовлені фінансові звіти в усіх суттєвих аспектах концептуальній основі фінансової звітності.

Формуючи аудиторську думку, аудитор має отримати достатні відповідні аудиторські докази, щоб бути спроможним зробити висновки, на яких ґрунтується така думка. Думка аудитора підвищує довіру до фінансових звітів завдяки наданню високого, але не абсолютного рівня впевненості.

Державний фінансовий аудит – різновид державного фінансового контролю, який складається з перевірки та аналізу фактичного стану справ відповідно законного і ефективного використання державних або комунальних грошових коштів та майна, інших активів підприємства,

правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю [2].

Аналіз визначення аудиту в Україні та в зарубіжних країнах свідчить, що до основних елементів терміну «аудит» відносяться: мета аудиторської перевірки, суб'єкти аудиту, об'єкти аудиту, критерії достовірності фінансової звітності, користувачі аудиторських послуг.

Загальні принципи аудиту

МСА визначають загальні принципи аудиторської перевірки, які включають і основні елементи процесу аудиту:

Загальні принципи:

- цілісність, об'єктивність, незалежність;
- конфіденційність;
- майстерність і компетентність;
- відповідальність за роботу, виконану іншими аудиторами.

Основні елементи процесу аудиту:

- документування процесу аудиту;
- планування;
- аудиторські докази;
- система обліку і внутрішній контроль;
- узагальнення результатів аудиту.

Принципи, які регулюють аудит можна поділити на групи:

- принципи незалежності проведення аудиту;
- методологічні принципи.

Принципи незалежності обов'язкові при проведенні аудиту.

Методологічні принципи регламентуються Міжнародними стандартами аудиту.

Історія розвитку аудиту свідчить, що потреба аудиту виникла в необхідності незалежної думки про фінансову діяльність суб'єктів господарювання, а саме тому основні принципи аудиту повинні ґрунтуватися на певному рівні незалежності проведення аудиту.

Процес розвитку аудиторської діяльності виділяє три аспекти незалежності: етичні; правові; економічні.

Етичними принципами, якими повинен керуватися аудитор, виконуючи свої професійні обов'язки є:

- незалежність;
- чесність;
- об'єктивність;
- професійна компетентність та належна ретельність;
- конфіденційність;
- професійна поведінка;
- дотримання технічних стандартів.

Незалежність можлива лише в умовах свободи від впливу (контролю) з будь-якого боку. Історія розвитку аудиторської діяльності дає підстави виділити три аспекти незалежності: правові, етичні, економічні аспекти.

Правові принципи незалежності це:

- саморегулювання професії - полягає у делегуванні державою прав професійним організаціям самостійно встановлювати правила поведінки, методологію, методику і техніку, вимоги до професійної компетентності, контролювати їх дотримання;

- контрактна (договірна) основа взаємовідносин - виявляється у самостійному виборі замовника, але при цьому необхідна оцінка усіх аспектів незалежності під час укладання такого договору. У протилежному випадку аудиторська фірма буде нести відповідальність за порушення вимог до незалежності і результати аудиту можуть бути недійсними ;

- розподіл відповідальності за думку про фінансову звітність - ґрунтується на Законах України про бухгалтерський облік та про аудиторську діяльність, П (С)БО;

- відповідальність за роботу інших аудиторів, асистентів, експертів – у міжнародній практиці не завжди уся відповідальність береться аудитором на себе у випадку аудиту консолідованої звітності.

Етичні принципи незалежності це:

- професійна компетентність;
- добросовісне виконання професійних обов'язків;
- конфіденційність інформації щодо клієнта;
- обмеження тривалості співпраці з одним клієнтом;
- вимоги до змісту реклами;
- вимоги до назви фірми.

Економічні принципи незалежності це:

- обмеження видів діяльності;
- обмеження видів послуг, що надаються одному клієнту одночасно;
- обмеження суми винагород від одного клієнта;
- відсутність фінансового інтересу у справах клієнта;
- заборона отримання товарів і послуг від клієнта.

Основними принципами методології аудиту є:

- планування;
- обґрунтованість оцінки значимості аудиторських свідчень та систем внутрішнього контролю;
- доцільність вибору методики і техніки аудиту;
- визначення критеріїв суттєвості і достовірності;
- дотримання методик оцінки ризиків і вибірок даних;
- аналіз інформації і формування висновків;
- відповідальність за висновок;
- документальне оформлення;
- взаємодія аудиторів;
- повне інформування клієнта;
- контроль якості роботи аудитора.

Загальні принципи незалежного аудиту визначаються принципами професійної етики та методологічними принципами. Аудитори повинні дотримуватися Кодексу етики професійних бухгалтерів.

Дотримання основних принципів при проведенні аудиту дозволяє досягти мети аудиторської перевірки, однак якість проведення аудиту залежить від кваліфікаційної підготовки аудиторів та їх неупередженості.

1.3 Предмет та об'єкти аудиту.

Визначення терміну «предмет» аудиту на законодавчо-нормативному рівні наводиться, єдиного визначеного терміну теж не існує, а тому кожний фахівець має свою особисту думку. Заслугує увагу визначення терміну «предмет» аудиту, що запропоноване А.Кузьминським та якого, підтримують більшість фахівців з аудиту.

Предмет аудиту та аудиторських послуг А. Кузьминський пропонує розглядати в двох аспектах:

- за видами аудиторської діяльності (аудит фінансової звітності, аудит об'єктів обліку, надання аудиторських послуг);
- за перевіркою об'єктів аудиту у часі (в минулому, теперішньому та майбутньому).

Виходячи з цього предмет аудиторської діяльності – це стан економічних, організаційних, інформаційних та інших характеристик системи, які знаходяться в сфері аудиторської оцінки.

Якщо аудитор виконує економічний аналіз стану суб'єктів господарювання предметом аудиту є: господарські процеси та явища, точніше кількісні характеристики стану економічних об'єктів – обсяг ресурсів і продукції, прибуток, фінанси.

На думку Дороша Н.І. предмет аудиту – це факти, які відображені у фінансових звітах.

На думку Усача Б.Ф предметом аудиту є процес розширеного відтворення суспільно необхідного продукту, достовірність відображення його в системі бухгалтерського обліку та звітності, а також дослідження ефективності ділової активності з дотриманням чинного законодавства. Іншими словами, предметом аудиту є стан економічних, організаційних, інформаційних та інших характеристик системи, що перебуває у сфері аудиторської оцінки.

На думку Кулаковської Л.П предмет аудиту – це вся інформація, яка досліджується аудитором з метою формування ним думки щодо повноти, достовірності та законності відображення в бухгалтерському обліку та звітності господарських фактів.

На думку Бутинця Ф.Ф. предметом аудиту є відображені в документах процеси і явища діяльності підприємства з точки зору їх законності, достовірності та доцільності.

Виходячи із завдань аудиту предмет аудиту – це дослідження економічних, організаційних, інформаційних характеристик суб'єктів господарювання.

Предмет аудиту конкретизується його об'єктами.

Об'єкти аудиту – окремі або взаємопов'язані економічні, організаційні, інформаційні або інші сторони функціонування системи, стан якої може бути оцінено кількісно та якісно.

Основним об'єктом аудиту є реальність фінансової звітності.

Об'єкти аудиторської перевірки відрізняються за складом, цільовим призначенням, взаємозв'язком тощо, це зумовлює необхідність визначення класифікаційної системи об'єктів аудиту.

Класифікація об'єктів аудиту забезпечує розуміння предмету аудиту. Класифікація об'єктів аудиторської діяльності наведена в табл.1.1.

Таблиця 1.1 – Класифікація об'єктів аудиторської діяльності

Класифікаційна ознака об'єкта	Групи об'єктів
Вид	Ресурси: засоби праці, предмети праці, трудові ресурси, фінансові ресурси. Господарські процеси: постачання, виробництво, збут. Економічні результати діяльності: обсяг виробництва, фондівіддача, продуктивність праці, собівартість, прибуток, рентабельність. Організаційні форми управління: організаційна структура виробництва та управління. Методи управління: стимулювання, управлінський облік. Функції управління: планування, облік, контроль, аналіз.
Відношення до сфер діяльності	Постачання Виробництво (основне та допоміжне) Збут Управління
Зв'язок з часом	Об'єкти, стан яких оцінюється в минулому Об'єкти, стан яких оцінюється в теперішній час Об'єкти, стан яких оцінюється в майбутньому
Характер оцінки стану об'єктів	Об'єкти, які оцінюються тільки кількісно Об'єкти, які оцінюються тільки якісно Об'єкти, які потребують кількісних та якісних оцінок
Тривалість знаходження об'єктів аудиту в полі зору аудитора	Об'єкти, які постійно знаходяться в полі зору аудиту Об'єкти, які періодично підлягають аудиту Об'єкти, які потребують разової оцінки
Відношення до видів аудиту	Об'єкти внутрішнього аудиту Об'єкти зовнішнього аудиту.

Сукупним об'єктом аудиту можна назвати документально зафіксовану інформацію про наявність та рух активів підприємства та джерел їх формування.

Визначення об'єктів аудиту залежить від завдань, поставлених перед аудитором та визначають методичні прийоми та метод аудиторської діяльності.

1.4 Мета та завдання аудиторської перевірки.

Міжнародні стандарти аудиту визначають мету аудиторської перевірки, відповідно МСА - **мета аудиторської перевірки фінансових звітів** полягає в наданні аудиторіві можливості висловити свою думку

стосовно того, чи відповідають підготовлені фінансові звіти в усіх суттєвих аспектах концептуальній основі фінансової звітності.

В процесі проведення аудиторської перевірки аудитор прагне сформулювати власну думку відносно повноти, точності, оцінки, наявності, часового визначення фактів фінансово-господарської діяльності, належності господарюючому суб'єкту активів і пасивів, пояснень до фінансової звітності. На способи досягнення поставленої мети впливають твердження адміністрації підприємства та відображення фактів фінансово-господарської діяльності в фінансовій звітності.

Наприклад, виписка з поточного рахунку в банку є достатнім аудиторським доказом, що підприємство дійсно має грошові кошти в певній сумі, і в балансі показані реальні грошові кошти, що мають максимальну ліквідність. Однак, якщо ці кошти знаходяться в банку, який фактично збанкрутував, але ще продовжує функціонувати, то по суті грошові кошти в цьому банку слід розглядати як сумнівні або безнадійні борги. При проведенні аудиту фінансової звітності аудитор повинен провести аналіз платоспроможності підприємства.

Мета аудиту – формування думки аудитора відносно достовірності первинних даних, повноти і своєчасності відображення первинних даних в обліку, правильності ведення обліку в відповідності до вимог положень (стандартів) з бухгалтерського обліку і відображення сформованої думки в аудиторському висновку.

Для висловлення аудиторської думки використовуються формулювання: «справедливо й достовірно відображає», «відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах», які є еквівалентними.

Аудитор несе відповідальність за формування і висловлення думки стосовно фінансових звітів.

Управлінський персонал суб'єкта господарювання несе відповідальність за підготовку і надання фінансових звітів.

Аудиторська перевірка фінансової звітності не звільняє управлінський персонал від його обов'язків.

Завдання аудиту деталізують мету аудиторської перевірки. Основними завданнями аудиту мають бути:

- перевірка достовірності фінансової звітності, законності та доцільності фінансово – господарських операцій стану бухгалтерського обліку;
- проведення аналізу фінансово – господарської діяльності з метою визначення шляхів підвищення її економічної ефективності;
- надання консультаційних послуг суб'єктам господарської діяльності з питань організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, аналізу, права, менеджменту, маркетингу тощо;
- проведення оцінки майна суб'єктів господарювання у зв'язку з їх приватизацією, банкрутством, ліквідацією тощо;
- захист фінансових інтересів клієнтів;
- проведення наукових досліджень в організації та методології бухгалтерського обліку, управління, фінансового контролю;

- розробка проектів, бізнес планів та інших матеріалів, зі створення нових та реорганізацією діючих підприємств.

Деталізація мети аудиторської перевірки стосується критеріїв достовірності фінансової звітності, до яких відносять:

- **реальність існування** (наявність) активів та пасивів підприємства на дату бухгалтерського балансу;

- **права і зобов'язання**: зазначені у балансі активи дійсно належать підприємству, а пасиви відображають його зобов'язання;

- **оцінку і розподіл**: під час складання звітності застосовані прийоми оцінки, передбачені чинними вимогами та обліковою політикою підприємства, звітність відображає лише ті події, що відбулись протягом звітного періоду господарських операцій;

- **повноту**: показники звітності є результатом усіх без винятку здійснених протягом звітного періоду господарських операцій;

- **правильність представлення і розкриття**: правильне представлення звітності за складовими частинами, наявність необхідних пояснень, передбачених чинними вимогами;

- **законність**: господарські операції, що були підставою для звітності, не суперечать чинному законодавству.

Перевірка перелічених критеріїв і становитиме загальні завдання аудиту. Для процесу збирання свідчень для підтвердження дотримання критерію завдання аудиту потребують подальшої деталізації відносно кожної статті фінансової звітності, яка здійснюється двома шляхами:

- визначенням конкретних завдань аудиту для перевірки кожного рахунку бухгалтерського обліку;

- визначенням завдань аудиту для перевірки основних циклів господарських операцій (господарських процесів), що відбуваються на підприємстві і пов'язаних з ними рахунків бухгалтерського обліку.

1.5 Класифікація аудиту.

Науково обґрунтована класифікація аудиту, дає можливість зрозуміти сутність аудиторської діяльності, завдання і функції аудиту.

У практиці аудиту прийнято класифікувати аудит за певними ознаками, наприклад: об'єкт аудиту, суб'єкт аудиту, обов'язковість здійснення, періодичність здійснення.

За об'єктами аудит поділяють на:

- аудит фінансової звітності – визначення достовірності показників фінансової звітності підприємства відповідно до встановлених критеріїв;

- аудит на узгодженість (або аудит на відповідність) – оцінка відповідності діяльності підприємства або посадової особи вимогам законодавства, який передбачає аналіз фінансового стану, фінансово - господарської діяльності підприємства, підтвердження показників фінансової звітності та іншої інформації;

- операційний аудит – систематичний огляд діяльності підприємства у цілому або його підрозділів з метою визначення її ефективності та можливості покращання цієї діяльності. Операційний аудит можна

трактувати як управлінський аудит, тобто як одна із функцій управління. При проведенні операційного аудиту проводиться оцінка окремих господарських процесів чи фінансово – господарських операцій.

Операційний аудит можна поділити на:

- функціональний аудит: аудит здійснюється за функціями господарських процесів (постачання, виробництво, збут, реалізація, управління);

- організаційний: аудиторський контроль передбачає оцінку стану, взаємозв'язок функцій господарських процесів;

- спеціальний: аудиторська перевірка підтверджує законність, ефективність діяльності управлінського персоналу та прийнятих ними управлінських рішень.

За суб'єктами аудит поділяють на:

- зовнішній аудит – здійснюється сертифікованими аудиторами на договірній основі;

- внутрішній аудит – здійснюється кваліфікованими працівниками самого підприємства, це елемент управлінського (внутрішнього) контролю.

За обов'язковістю здійснення відповідно до вимог законодавства аудит поділяють на:

- обов'язковий – здійснюється на вимогу законодавства;

- необов'язковий (ініціативний, добровільний) – здійснюється за ініціативою клієнта, проводиться за рішенням суб'єктів господарської діяльності.

Згідно із Законом України ст. 8 «Про аудиторську діяльність» проведення аудиту є обов'язковим для:

- 1) підтвердження достовірності і повноти річної фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності відкритих акціонерних товариств, підприємств – емітентів облігацій, професійних учасників ринку цінних паперів, фінансових установ і інших суб'єктів господарювання, звітність яких відповідно до законодавства України підлягає офіційному оприлюдненню, за виключенням установ і організацій, які повністю утримуються за рахунок державного бюджету;

- 2) перевірки фінансового стану засновників банків, підприємств з іноземними інвестиціями, відкритих акціонерних товариств (окрім фізичних осіб), страхових і холдингових компаній, інститутів загального інвестування, довірчих товариств і інших фінансових посередників;

- 3) емітентів цінних паперів при отриманні ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Проведення аудиту є обов'язковим також в інших випадках, передбачених законами України.

За періодичністю здійснення виділяють аудит:

- періодичний – здійснюється щороку;

- неперіодичний – здійснюється за необхідності.

Класифікація аудиту має практичне значення оскільки встановлює об'єкти аудиту, джерела критеріїв достовірності інформації, що впливає на планування та методику аудиту.

В Україні з 2005 року існує нова форма контролю – державний фінансовий аудит. Різновидами державного фінансового аудиту є:

- аудит ефективності виконання бюджетних програм;
- аудит діяльності бюджетних установ;
- аудит діяльності державних підприємств;
- аудит систем внутрішнього контролю.

Сукупність видів державного фінансового аудиту повинна забезпечувати контроль на мікро - та макроекономічному рівні державних фінансів.

В Україні діють всі розглянуті види аудиту. На сучасному етапі розвитку аудиторської діяльності в Україні на підприємствах впроваджується внутрішній аудит, який створюється на заміну внутрішньогосподарського контролю.

Контрольні питання.

1. З якого часу розпочинається історія аудиту?
2. Назвіть етапи розвитку аудиту в Україні.
3. Поясніть необхідність виникнення аудиту з точки зору потреби потенційного чи існуючого інвестора.
4. Поясніть необхідність виникнення аудиту з точки зору теорії агентів.
5. Поясніть необхідність виникнення аудиту з точки зору теорії мотивації.
6. Поясніть, що означає термін «аудит» у висловленнях фахівців з аудиту та Ваше ставлення до висловлених термінів.
7. Поясніть, що означає предмет аудиту.
8. Що таке об'єкти аудиту?
9. Для чого необхідна класифікація об'єктів аудиту?
10. Назвіть класифікаційні ознаки об'єктів аудиту.
11. Назвіть основні елементи процесу аудиту.
12. Назвіть основні принципи аудиту.
13. Назвіть критерії достовірності фінансової звітності.
14. Назвіть мету та завдання аудиторської перевірки.
15. За якими ознаками проводять класифікацію аудиту?
16. Надайте визначення аудиту на узгодженість.
17. Надайте визначення операційного аудиту.
18. Назвіть види аудиту за класифікаційними ознаками.
19. Назвіть якими етичними принципами повинен керуватися аудитор.
20. Назвіть аспекти незалежності аудиторської діяльності.
21. Поясніть правовий аспект незалежності аудиту.
22. Поясніть етичний аспект незалежності аудиту.
23. Поясніть економічні аспекти незалежності аудиту.